

Östersjölaxälvar i Samverkan

Yttrande angående remiss

Datum	Dnr	Mottagare
2020-04-30	862-20	Havs- och Vattenmyndigheten

Yttrande gällande föreskriftsändringar vid fiske av lax i Östersjön och anknytande sötvattensområden.

Med ett stort stöd från de svenska Östersjölaxälvarnas förvaltningsorganisationer för Havs- och Vattenmyndighetens fortsatt målmedvetna och ambitiösa arbete för att rädda och bygga upp landets populationer av vildlax så stödjer Östersjölaxälvar i Samverkan HaVs förslag till förändring av föreskrifter.

Vi vill till detta yttrande även lämna några ytterligare tillägg.

Förslag till tillägg

1. Förslag till föreskriftsändring ska gälla även för delområde 30.
 - Förhandsanmälan av landning av lax från sötvattensområden
 - Positionsangivelse för utsatta fällor i sötvattensområden och hav
2. Landningskontroll bör utökas på laxfisket i delområde 30 och 31 bland annat med specifik kontroll av fördelning vild och odlad lax.
3. Länsstyrelsens möjlighet att utfärda dispens för fiske med 2 fasta redskap från den 12 juni i området mellan latituden 62 55 N (Härnösand) och upp till länsgränsen mellan Västerbottens och Norrbottens län ska under inga villkor ges under rådande omständigheter.
4. Kvoten på 2000 laxar inom Umeälvens fredningsområde bör upphöra.
5. Fördelning av laxkvot till delområde 22 – 29 bör helt tas bort för att inte riskera att påverka de svaga bestånden i Mörrumsån och Emån.
6. All vild öring ska återutsättas i delområde 30 och 31.
7. Under laxvandringen bör fiske med s.k. strömmingsfällor helt förbjudas.
8. Allt fiske med fast redskap avsett för lax efter att kvoten av lax är uppfiskad och fisket efter lax har stoppats ska förbjudas.
9. En utredning av omfattning och gränsdragning av terminalområden bör utföras med syfte att minska bifångst av vild lax och därmed onödig hantering av vild lax.
10. Sverige bör införa ett plombsystem för yrkesfiskefångster av lax liknande det som nyttjas i Finland. Systemet bör utföras så att söt- och saltvattenfångster kan lätt urskiljas.

Motivering

1. Föreslagna regler som underlättar fiskekontroll och datainsamling

Östersjölaxälvar i Samverkan stödjer alla föreslagna regeländringar som underlättar fiskekontroll och datainsamling t.ex. platsangivelse för fastredskap inom sötvattensområden och separat vittjning av fällor i havs- och sötvattensområden. Vi vill även att detta förslag ska utökas till delområde 30.

2. Utökad landningskontroll.

Fiskekontroll bör utökas för laxfiske. Anledning till de föreslagna nya reglerna är brister hittade under EU-kommissions granskning av Sveriges fiskekontroll. För att snabbast möjligt komma till rätta med de problem som påpekats bör utökad landningskontroll prioriteras.

3. Länsstyrelsens möjlighet att utfärda dispens för fiske med 2 fasta redskap från den 12 juni.

"Baserat på biologisk rådgivning och utfallet av de sista årens fiske i förhållande till beslut om nyttjande av kvoten bedömer HaV att kustfisket med fasta redskap i ökad utsträckning bör styras mot kustfiske efter odlade och starka vilda bestånd av lax samtidigt som svaga vilda bestånd bör skyddas." Från Östersjölaxälvar i Samverkan delar vi HaVs uppfattning.

Att möjliggöra dispensgivning för fiske med fast redskap före det generella startdatumet för laxfisket äventyrar svaga vilda bestånd som finns i Östersjön och som ska vandra till eller förbi dessa områden. Den odlade fisken kommer sent i slutet av juni och början av juli.

Möjligheten för Länsstyrelsen att ge dispens för 2 redskap från den 12 juni ska ovillkorligen tas bort.

4. Kvoten på 2000 laxar inom Umeälvens fredningsområde bör upphöra.

Länsstyrelsen i Västerbotten har under flera år gett dispens till 10 fällor inom gräns för fredningsområde där fiske efter vild lax är förbjudet. Från säsongen 2019 infördes en kvot som åtminstone begränsade uttaget som till största del utgörs av vild Vindelälvslox.

Kvoten blev satt till 2000 laxar och med ett startdatum för fisket från den 1 juli. Denna åtgärd var bra men inte tillräcklig med rådande beståndssituation för Vindelälvsloxen.

"Sådana dispenser får utfärdas om det kan tillåtas från fiskevårdssynpunkt; vilket medför att de senaste årens generellt ökande problem med miljö- och hälsorelaterad dödlighet för lax samt beståndsutvecklingen måste beaktas."

Östersjölaxälvar i Samverkan ser på inget sätt att dessa dispenser kan motiveras utifrån fiskevårdssynpunkt.

5. Laxkvoten i delområde 22 – 29 bör helt tas bort.

HaVs målsättning är att öka skyddet för de svaga bestånden av lax. Med den utveckling som Mörrumsån och Emån har haft de senaste åren så är det svårt att motivera något uttag i detta område. Senaste årens generellt ökande problem med miljö- och hälsorelaterad dödlighet för lax samt en negativ beståndsutveckling måste beaktas för Mörrumsån och Emån.

6. All vild öring ska återutsättas i delområde 30 och 31.

Den oreglerade beskattningen på våra redan svaga öringbestånd är stor med laxfällor. I SLU Aqua:s "Biologisk rådgivning och underlag inför beslut om kustfiskeregler 2014" angående öring, står att för Bottenvikens havsöring är läget bekymmersamt. De flesta havsöringstammar i ICES-område 30 och 31 är mycket svaga (ICES 2012a) och det finns starka skäl att överväga vilka ytterligare skyddsåtgärder som kan vidtas för att minska exploateringen. ICES (2011) föreslår att minimimåttet höjs till 65 cm samt att det införs hårdare restriktioner för nätfiske, bl.a. förbud att fiska med maska mindre än 50 mm.

Östersjölaxälvar i Samverkan anser att all vild, icke fenklippt, öring ska återutsättas från fiske i delområde 31 och 30.

7. Under laxvandringen bör fiske med s.k. strömmingsfällor helt förbjudas.

På grund av risk för skador på återutsatt lax bör allt fiske med strömmingsfällor upphöra under laxens migration. Undersökningar utförda av Sveriges Lantbruks Universitet (Östergren et al. 2020) visar på 48% mortalitet av laxar återutsatta från push-up fällor. Strömmingsfällor är också push-up redskap och därmed finns uppenbara risk för hög mortalitet för lax återutsatta från strömmingsfällor.

8. Allt fiske med fast redskap avsett för lax efter att kvoten av lax är uppfiskad och fisket efter lax har stoppats ska förbjudas.

Östersjölaxälvar i Samverkan vill än en gång påpeka att fortsatt fiske med fast redskap avsett för lax efter andra arter efter att kvoten för lax är fylld och fisket efter lax har stoppats ska förbjudas.

Dessa redskap som är avsedda för lax och är placerade längs kusten i syfte att fånga ljust lax innebär en onödig hantering av lax som utgör den huvudsakliga fångsten i många fall. Laxen, som här är oönskad bifångst skadas eller dör dessutom bevisligen i stor utsträckning.

Undersökningar utförda av Sveriges Lantbruks Universitet (Östergren et al.2020) visar på 48% mortalitet av laxar återutsatta från push-up fällor. Det finns en uppenbar risk att laxen kan återfångas flera gånger under sin migration i olika push-up fällor och därmed risk för mortalitet på mer än 48%. Push-up fällor är därmed inte lämpliga som selektivredskap vid tillhörande hantering, sortering och återutsättning av större mängder lax.

Då det ofta under sensommar och höst i våra mindre skogsälvar är lågt och varmt vatten så går ofta laxen i kustområdet närmast respektive älvsmyrning och väntar på bättre

förutsättningar för att gå upp i dessa älvar. Under lång tid exponeras då de mindre älvarnas ofta svaga bestånd för en onödig hantering i dessa laxfällor som fiskar efter andra arter.

9. Översyn av terminalområden och fredningsområden.

HaVs målsättning är att öka andelen odlad lax i fångsterna. Då vissa av terminalområdena är väldigt stora och/eller ligger i anslutning till älvar med svaga vilda bestånd så bör en utredning av omfattning och gränsdragning av terminalområden utföras med syfte att minska bifångst och hantering av vild lax.

10. Införande av ett plombsystem.

Sverige bör införa ett plombsystem för yrkesfiskefångster av lax liknande det som nyttjas i Finland. Detta för att underlätta kontroll av fångster och spårbarhet och obligatoriska informationen om fångstplats i älv eller hav. Dock bör fiskestarten inte bli tidigare än 17 juni i delområde 31.

I övrigt så stödjer Östersjölaxälvar i Samverkan Havs- och Vattenmyndighetens förslag. Vi stödjer även Havs – och Vattenmyndighetens målsättning att fortsatt jobba mot en beståndsspecifik förvaltning med ett ökat skydd för de svaga bestånden av lax, öka andelen odlad lax i fångsterna och öka möjligheten att successivt nå de mål för bestånden som anges inom den gemensamma fiskeripolitiken (GFP) och HELCOM. Tillika genomförandet av miljömålen Levande sjöar och vattendrag, Hav i balans levande kust och skärgård samt Ett rikt växt och djurliv.

Thomas Johansson
Nedre Kläppen 21
934 93 Kusmark
thomas.johansson@ostersjolaxalvar.se
Tel. 070-581 70 29

För Östersjölaxar i Samverkan

Thomas Johansson